

ע"פ 5715/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בירושלים

ע"פ 5715/16

לפני: כבוד הרשמת ליאת בנמלך

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

סיווג הליך

החלטה

ההליך הועבר לטיפולו לשם בחינת סיווגו. ואלו בקצרה העובדות הצריכות לעניין:

1. המערער הועמד לדין בבית משפט השלום לנוער בחיפה, ובהתאם להסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים הודה בביצוע עבירות של חבלה חמורה וחבלה במזיד ברכב, כפי שפורטו בכתב אישום מתוקן. בית המשפט לנוער קבע כי המערער ביצע את העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, וביום 27.4.2015 הרשיע אותו בביצוען וגזר עליו עונשי מאסר מותנים, תשלום קנס ופיצוי לנפגע העבירה.

המשיבה הגישה ערעור על קולת העונש, וזה התקבל, בהסכמת הצדדים, בפסק דין מיום 29.10.2015. בפסק הדין נגזרו על המערער שישה חודשי מאסר בפועל ונקבע כי אלו ירוצו בדרך של עבודות שירות (בהתאם להמלצת הממונה על עבודות השירות). ואולם, טרם שהמערער החל בביצוע עבודות השירות הודיע הממונה על עבודות השירות כי המערער איבד את כושר העבודה שלו, ובעקבות כך ניתן בידי בית המשפט המחוזי ביום 26.6.2016 פסק דין נוסף בו הושת על המערער עונש מאסר בפועל של ארבעה חודשים (חלף שישה חודשים בעבודות שירות).

עמוד 1

על פסק דין זה משיג המערער בהליך דנן, אשר הוגש בדרך של ערעור בזכות.

להשלמת התמונה יצוין כי המערער עתר לעיכוב ביצוע פסק הדין, ובהחלטה מיום 20.7.2016 הורה בית משפט זה (כב' השופט י' עמית) על עיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל עד להחלטה אחרת. סיווגו של ההליך הועבר לטיפול, ונקבע כי הבקשה לעיכוב ביצוע תידון לאחר השלמת הטיפול בסיווג (החלטה מיום 21.7.2016).

2. הצדדים הגישו טיעוניהם בסוגיית הסיווג. לטענת המערער נתונה לו זכות ערעור על פסק הדין מיום 26.6.2016. המערער הדגיש כי בית המשפט גזר עליו "עונש אחר" מכוח הוראת סעיף 51(א1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וכי הוראת סעיף 51(ב) לחוק העונשין קובעת כי "על החלטת בית משפט לגזור עונש אחר לפי סעיף קטן (א1) יחולו הוראות חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לעניין ערעור" [ההדגשה הוספה]. מכאן יש ללמוד, כך לטענתו, כי נתונה לו זכות ערעור על פסק הדין.

המשיבה לעומת זאת טוענת סעיף 51(ב) לחוק העונשין מורה על סדרי הדין אשר על פיהם יידון ההליך הערעורי, ואין באמור בו כדי לקבוע את דרך ההשגה (בזכות או ברשות). אציין כי המשיבה הוסיפה בתגובתה כי לעמדתה ראוי ליתן למערער רשות ערעור, שכן לטעמה היה על בית המשפט המחוזי להחזיר את הדין בעניינו של המערער לבית המשפט לנוער. נוכח עמדה זו סבור המערער כי שאלת סיווגו של ההליך "הפכה במידה מסוימת לתיאורטית".

3. לאחר שעיינתי בכל החומר שבפניי ושקלתי בדבר הגעתי לכלל מסקנה כי דרך ההשגה על פסק הדין מיום 26.6.2016 היא הגשת בקשת רשות ערעור.

הוראת סעיף 51(א1) לחוק העונשין מקנה סמכות למותב "שגזר את הדין" והשית על נאשם עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות להטיל על הנאשם "עונש אחר", בהתקיים הנסיבות הקבועות באותה הוראה (וראו דברי ההסבר של הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 101) (נשיאת מאסר בעבודות שירות), תשס"ח-2008, ה"ח 384, 582, 5887). כפי שתואר לעיל במקרה דנן הודיע הממונה על עבודות השירות כי המערער איבד את כושר העבודה שלו, ובנסיבות שנוצרו הוציא בית המשפט המחוזי תחת ידיו ביום 26.6.2016 פסק דין בו נקבע עונשו של המערער, חלף העונש אותו גזר עליו בפסק דינו מיום 29.10.2015.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 26.6.2016, בו גזר על המערער "עונש אחר", ניתן על ידו אפוא ביושבו כערכאת ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לנוער. בהתאם לכללי הערעור הכלליים "קיימת זכות ערעור על פסק דין של בית משפט שלום לבית המשפט המחוזי, ואילו על פסק דין של בית המשפט המחוזי בערעור לא נתונה זכות ערעור אלא יש צורך ברשות ערעור" (בש"פ 6124/09 איסקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (6.8.2009) (להלן: עניין איסקוב). ראו סעיף 17 לחוק יסוד: השפיטה וסעיפים 41(ב) ו-52(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984).

איני מוצאת לקבל את עמדת המערער לפיה העובדה שפסק הדין מיום 26.6.2016 ניתן מכוח סעיף 51(א1) לחוק העונשין ויש בו לשנות מפסק הדין מיום 29.10.2015 מצדיקה סטיה מכללי הערעור הכלליים האמורים. אציין כי בעניין איסקוב הנ"ל נבחנה דרך ההשגה על החלטה של בית המשפט המחוזי, ביושבו כערכאת ערעור, להפעיל עונש מאסר מותנה התלוי ועומד נגד מי שהורשע בדין.

גם באותו עניין ביקש המערער דהתם להיבנות מלשון הוראת סעיף 60 לחוק העונשין המורה כי "צו לפי סעיפים 55 עד 59 ניתן לערעור" [ההדגשה הוספה], אולם נקבע כי אין לראות באותה הוראה כיצרת זכות ערעור "נוספת ומיוחדת", תוך שהוזכר בהקשר זה כי "אפילו כאשר נאשם מזוכה בבית משפט שלום ומורשע בערכאת הערעור (בין אם גוזרת היא את דינו ובין אם לאו), לא עומדת למורשע זכות ערעור לבית המשפט העליון" (שם). גם בענייננו אין מקום לקרוא את הוראת סעיף 51(ב) לחוק העונשין כהוראה היוצרת זכות ערעור בניגוד לכללי הערעור הכלליים. לטעמי, בניגוד לקריאתו של המערער, אין באותה הוראה כדי להקנות זכות ערעור על פסק דין שניתן בידי ערכאת הערעור, ודומני כי הצדק עם המשיבה שההוראה דן מכוונת לכך שסדרי הדין החלים בהליך ערעורי המוגש על פסק דין שני שניתן מכוח סעיף 51(א) הנ"ל לחוק העונשין על ידי הערכאה "שגזרה את הדין", הם סדרי הדין הקבועים בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, כפי אלו החלים לעניין הגשת הליך ערעורי על פסק דינה הראשון בזמן.

הנה כי כן, למערער לא נתונה זכות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 26.6.2016, אשר ניתן על ידו ביושבו כערכאת ערעור על פסק דין של בית משפט השלום לנוער. השגה על פסק דין זה היא השגה "בגלגול שלישי", אותה יש להגיש בדרך של בקשת רשות ערעור.

אבהיר כי לא נעלם מעיני כי לטענת המערער בית המשפט המחוזי לא היה מוסמך לפסוק "עונש אחר", והיה עליו להעביר את הדיון בעניין לבית משפט השלום לנוער, וגם המשיבה מצדדת בעמדה זו (ומטעם זה סבורה כי יש ליתן רשות ערעור בעניינו הפרטני של המערער). אולם, ומבלי להביע כל עמדה בעניין זה, משבפועל ניתן פסק הדין בידי בית המשפט המחוזי ביושבו כערכאת ערעור יש להתייחס לפסק דינו כפסק דין שניתן בערעור, ובטענת חוסר הסמכות אין כדי לשנות את אופיו ככזה. כמו כן, איני סבורה כי עמדת המשיבה לגופם של דברים מייתרת את סיווגו הנכון של ההליך, כטענת המערער, שכן הסמכות ליתן רשות ערעור שמורה לבית המשפט, ככל שימצא להורות כן.

4. מטעמים אלו מסקנתי היא כי לא נתונה למערער זכות ערעור על פסק הדין מיום 26.6.2016.

בנסיבות העניין (ובהסכמת המשיבה), יוסב ההליך לבקשת רשות ערעור, והתיק יועבר להמשך טיפול. המזכירות מתבקשת לתייק החלטה זו בתיק השופט.

ניתנה היום, כ"ז באב התשע"ו (31.8.2016).

ליאת בנמלך
ר ש מ ת